

بازآفرینی بافت تاریخی با رویکرد مکان‌سازی گردشگری؛ نمونه مطالعاتی: بخش مرکزی شهر ارومیه

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۰۴

کد مقاله: ۹۲۴۰۹

محسن عبدود^{۱*}، محمد صالح علیرضائی فرد^۲، رضا فرخ^۳

میلاد عباس پور^۴

چکیده

پژوهش با هدف ساماندهی بافت تاریخی میدان ولایت فقیه ارومیه و پاسخ به سؤال چگونگی برون رفت از مشکلات موجود و تقویت پتانسیل‌های گردشگری بافت به آسیب‌شناسی در قالب ارائه یک طرح بازآفرینی شهری با رویکرد مکان‌سازی گردشگر محور پرداخته است. تحقیق از نوع تحلیلی - کاربردی بوده و با رویکرد استقرایی در جهت رسیدن به یک طرح و برنامه کارآمد می‌باشد. داده‌های مورد استفاده با روش‌های میدانی (مشاهده و پرسشنامه) و بررسی متون علمی و پژوهشی به‌دست آمده است. شناخت وضع موجود بافت تاریخی شهر ارومیه با کمک جدول SWOT در چهار بعد روبه‌ای، ماهوی، زیبا شناختی و زیست محیطی بوده است. با مطالعه متون تخصصی و مبانی نظری، معیارهای مکان‌سازی، در ۴ معیار اصلی و ۳۴ زیرمعیار که باتوجه به ویژگی‌های مشترک به ۱۵ گروه تقسیم‌بندی شده‌اند و با استفاده از پرسشنامه متخصصین با روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP) و نرم افزار اکسپرت‌چویس امتیازدهی شده‌اند. سه آلترناتیو ارائه شده با همین روش امتیازدهی و رتبه‌بندی شده و پس از تشخیص نقاط قوت و ضعف آن‌ها آلترناتیو نهایی به صورت ترکیبی از نقاط قوت آلترناتیوهای پیشنهادی ارائه گردیده است. باتوجه به ویژگی‌ها و معیارهای رویکرد مکان‌سازی سعی بر آن بوده که طرحی ارائه شود تا با در نظرگیری شرایط موجود مکانی برای گردشگری خلق گردد. ساخت چنین مکان‌هایی علاوه بر رونق اقتصادی شهر باعث تقویت ویژگی‌های فرهنگی و هنری شهری و در نتیجه آن حس تعلق به مکان و تقویت هویت شهری و شهروندی می‌گردد و موجب احیای بافت‌های تاریخی و قدیمی می‌شود و همچنین محیطی برای جذب توریست داخلی و خارجی گردد و به مکانی گردشگر محور تبدیل شود. آلترناتیو نهایی با در نظرگیری جنبه‌های مختلف محدوده و با تحلیل و بررسی امتیازات و نقاط قوت و ضعف سه آلترناتیو بیان‌شده، ارائه شده است.

واژگان کلیدی: واژه کلیدی، واژه کلیدی، واژه کلیدی، واژه کلیدی، واژه کلیدی،

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری، دانشکده معماری، شهرسازی و هنر، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران. (نویسنده مسئول). abdovadmohsen@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی، قزوین، ایران.

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت شهری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر تهران، تهران، ایران.

۴- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت شهری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر تهران، تهران، ایران.